

פרנק, אנה מתוך האנציקלופדיה "בריטניקה לנוער"

אנה פרנק (1929 – 1945) הייתה נערה יהודייה שהיומן שכתבה בזמן השואה זכה לפרסום רב ברחבי העולם. היא נולדה בגרמניה, אך כשעלו הנאצים לשלטון (בהיותה בת ארבע בלבד), ברחתה משפחתה לאמסטרדם שבהולנד. במלחמת העולם השנייה כבשו הנאצים את הולנד, ובשנת 1942 החלו לשלוח את היהודים ממדינה זו למחנות ריכוז והשמדה. שותפיו ההולנדיים⁴⁵ אביה, אוטו פרנק, מיהרו לסייע למשפחתו (ולארבעה יהודים נוספים) להסתתר בדירת-מחבוא שהכינו מעל משרדי החברה. באוגוסט 1944 גילו הנאצים את הדירה הקטנה (בעקבות הלשנה), וכל דייריה נשלחו למחנה ריכוז תחילה – וממנו למחנה ההשמדה אושוויץ. אנה פרנק ואחותה הבכורה מרגוט נשלחו מאוחר יותר מאושוויץ למחנה ברגן-בלזן, ושם מתו במרס 1945 – חודשיים בלבד לפני שחרור הולנד ותום המלחמה. מכל המסתתרים רק אביהן, אוטו פרנק, נותר בחיים.

את יומנה החלה אנה פרנק לכתוב בשנת 1942, ביום הולדתה השלושה עשר. היא כתבה אותו בצורת מכתבים לחברה דמיונית ששמה קיטי. ידידים הולנדים מצאו את היומן במקום המחבוא לאחר שהמשפחה נאסרה, ולצדו מצאו סיפורים קצרים שכתבה אנה מאז ילדותה. "יומנה של נערה" הודפס לראשונה בשנת 1947 בהולנדית – ועד מהרה זכה לפרסום עולמי. הוא תורגם ללא פחות מאשר חמישים ושלוש שפות, נמכר בחמישה עשר מיליון עותקים ושימש כבסיס למחזות ולסרטים. אנה פרנק לא הייתה הנערה היחידה שכתבה יומן בתקופה הנוראה. רבים אחרים כתבו יומנים במקומות מחבוא, בגטאות ובמחנות – ובהם הנערה מארי ברג, שתיעדה את החיים בגטו ורשה; הנער קרול קוניצקי, שכתב על חייו במחנה ההשמדה בוכנוולד; והצעירה אתי הילסום, שכתבה יומן במחנה הריכוז וסטרבורג בהולנד. מדוע זכה דווקא יומנה של אנה פרנק לפרסום כה רב? אולי משום שרבים הזדהו עם חייה של הנערה המתבגרת, הצמאה לאהבה, המתמרמת על ניסיונותיהם של המבוגרים לכפות עליה דעות והתנהגות, ואינה מאבדת את תקוותה גם ברגעים הקשים ביותר. עובדה היא שרבים מאלה שאינם מתעניינים בשואה בדרך-כלל, קראו את היומן בשקיקה.

אנה פרנק חלמה להיות סופרת, וסיפורים שכתבה במחבוא ראו אור. שנים רבות אחרי מותה כתבה מיפחיס ("מיפון-סנטן", מן היומן) ספר ששמו "נזכור את אנה פרנק". באמסטרדם הפכו את בית המחבוא לאתר הנצחה המושך מאות אלפי מבקרים.